

AFAZIJA

UPUTE ZA DISKURSNE ZADATKE

Ove upute objašnjavaju kako administrirati diskursne zadatke iz *AphasiaBank* protokola te uključuju detaljan opis postupka kojeg ispitivač treba slijediti. Omogućite dovoljno vremena, odnosno onoliko koliko je potrebno da ispitanik proizvede što je više moguće odgovora na postavljene upite iz protokola.

Kod onih ispitanika koji ne mogu dati odgovore na postavljene zadatke, odnosno na pitanja otvorenoga tipa, možete upotrijebiti *Poticajna pitanja za rješavanje problema* kojima se pojednostavljaju pitanja i zahtjevi.

Za one ispitanike koji ne mogu odgovarati ni na Poticajna pitanja za rješavanje problema za prvi uzorak spontanog govora (*Priča o moždanom udaru i suočavanje*), preskočite i drugi uzorak spontanog govora (*Važni događaji*) te nastavite s prvim opisom slike (*Razbijeni prozor*). Ako ispitanik odgovori na zadatak *Razbijeni prozor* nastavite s protokolom, mijenjajući raspored ako to pomaže, i vratite se na početna pitanja ako je to moguće. Ako ispitanik ne odgovori na zadatak *Razbijeni prozor* i mislite da je zadatak za njega prezahtjevan, prekinute ispitivanje na način koji smatrate prikladnim.

Kako bi olakšali transkripciju, ispitivačev govor, uključujući i verbalna ohrabivanja i poticanja, svedite na minimum. Rabite neverbalne načine za ohrabivanje i poticanje (npr. kimanje glavom, facijalnu ekspresiju, kontakt očima) umjesto verbalnih (npr. „tako je“, „mhm“, „aha“) kada god je to moguće.

I. DIO: UZORCI SPONTANOG GOVORA

Započnite s neformalnim razgovorom (bez snimanja) o potpisivanju informiranog pristanka, objasnite zašto se susreti pohranjuju na video ili audio uređajima, odgovorite na sva pitanja itd. **Ako vaša institucija to dopušta, snimite uvodni dio o informiranom pristanku**, i nakon toga započnite sa snimanjem prvog zadatka iz protokola (*Priča o moždanom udaru i suočavanje*).

ZAPOČNITE SNIMANJE

Ispitivač: „**Ovaj je ispitanik potpisao dokument o informiranom pristanku. Podatci se mogu koristiti u svrhu _____ (precizirajte: istraživanja, poučavanja ili neku drugu svrhu). Podatci se neće koristiti za _____ (precizirajte neku zabranu).**“

A. PRIČA O MOŽDANOM UDARU I SUOČAVANJE

1. „Zamoliti ću Vas da malo porazgovaramo. Što mislite, kakav je vaš govor ovih dana?“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Kako govorite?“

Slušajte i potičite odgovor.

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

2. „Sjećate li se kada ste imali moždani udar?“

Ako da, **„Molim Vas recite mi nešto o tome.“**

Ako ne, **„A kakva su vaša prva sjećanja nakon moždanog udara? Što mi možete reći o tome?“**

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Pokušajte mi pričati o danima kada ste imali moždani udar.“

Slušajte i potičite odgovor.

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

U prikladnom trenutku dodajte:

3. „Recite mi nešto o Vašem oporavku. Što ste sve morali raditi kako biste se počeli oporavljati i bili bolje nakon moždanog udara?“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Pričajte mi o promjenama koje ste morali učiniti u svakodnevnom životu.“

Slušajte i potičite potpuni odgovor.

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

„Sada ću Vas zamoliti da riješite još nekoliko zadataka u kojima ćete trebati govoriti. Molim Vas da govorite što više možete o bilo čemu kako bi doznali što više informacija o Vašem jeziku.“

B. VAŽAN DOGAĐAJ

„Razmišljajući o prijašnjim događajima, možete li mi ispričati priču o nečem vrlo važnom što se dogodilo u Vašem životu? To može biti nešto sretno ili tužno iz bilo kojeg razdoblje Vašega života – od kada ste bili dijete do danas.“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Primjerice, možete mi pričati o nekakvom putovanju na kojemu ste bili ili o nečemu o Vašoj obitelji ili o poslu – bilo što.“

Ako nema odgovora, prijedite na Opis slike.

II. DIO: OPIS SLIKE

A. RAZBIJENI PROZOR

„Sada ću Vam pokazati ove slike.“

Pokažite niz slika.

„Uzmite malo vremena i pogledajte ove slike. Ispričajte mi priču. Pogledajte ih sve, a zatim mi ispričajte priču s početkom, sredinom i krajem. Dok pričate priču možete cijelo vrijeme gledati slike.“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Pogledajte ovu sliku (pokažite prstom na prvu) i recite mi što mislite da se dogodilo.“ Ako je potrebno pokažite na svaku sliku posebno dajući poticaj ispitaniku: **„A što se dogodilo ovdje?“**

Za svaku sliku, ako nema odgovora, potaknite ispitanika:

„Možete li mi reći bilo što o ovoj slici?“

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

B. ODBIJENI KIŠOBRAN

Pokažite niz slika.

„Ovdje je nešto više slika na kojima se prikazuje jedna priča. Pogledajte ih sve, a zatim mi ispričajte priču s početkom, sredinom i krajem. Opet, dok pričate priču, možete cijelo vrijeme gledati slike.“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Pogledajte ovu sliku (pokažite prstom na prvu) i recite mi što mislite da se dogodilo.“ Ako je potrebno pokažite na svaku sliku posebno dajući poticaj ispitaniku: **„A što se dogodilo ovdje?“**

Za svaku sliku, ako nema odgovora, potaknite ispitanika:

„Možete li mi reći bilo što o ovoj slici?“

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

C. SPAŠAVANJE MAČKE

Pokažite sliku.

„Ovdje je nova slika. Pogledajte sve što se događa na ovoj slici i ispričajte mi priču koju vidite. Ispričajte mi priču s početkom, sredinom i krajem.“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, potaknite ispitanika:

„Pogledajte sliku (pokažite prstom na sliku) i ispričajte mi bilo koji dio priče.“

Ako je ispitanik ponudio manje od 2 iskaza, ponudite mu treći poticaj:

„Možete li mi reći još nešto o ovoj priči?“

Ako nema odgovora, prijedite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

III. DIO: PREPRIČAVANJE PRIČE

PEPELJUGA

Pokažite slikovnicu.

„Zamoliti ću Vas da mi ispričate priču. Jeste li ikada čuli priču o Pepeljugi?“ (Zabilježite odgovor za demografske podatke. Ako je odgovor ne, recite ispitaniku da ispriča bilo koju bajku koju zna.)

„Sjećate li se te priče? Ove Vam slike mogu pomoći da se prisjetite kako ide ova priča. Pogledajte slike, a zatim zatvorite knjigu i ispričajte mi priču svojim riječima.“

Dopustite ispitaniku da pregleda knjigu (pomognite mu u okretanju stranica ako je to potrebno) te zatim, ako je potrebno, potaknite ispitanika:

„Ispričajte mi što više možete o priči Pepeljuga. Možete upotrebljavati bilo koje detalje koje znate o priči, kao i slike koje ste upravo vidjeli.“

Ako je ispitanik ponudio manje od 3 iskaza, ili se čini da je zapeo, dajte ispitaniku 10 sekundi, a zatim ga potaknite:

„I što se dogodilo nakon toga?“ ili „Nastavite.“

Nastavite sve dok ispitanik ne zaključi priču ili je jasno da je završio priču.

Ako nema odgovora, prijeđite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.

IV. DIO: PROCEDURALNI DISKURS

SENDVIČ SA SIROM I SALAMOM

Pokažite sliku SAMO ako ispitanik ne može ponuditi nikakav verbalni odgovor.

„Idemo sada na nešto malo drugačije. Ispričajte mi kako bi napravili sendvič sa sirom i salamom.“

Ako nema odgovora 10-ak sekundi, ponudite drugi poticaj:

„Ako ste jako gladni i jede Vam se sendvič sa sirom i salamom, kako ćete ge napraviti?“

Ako nema odgovora, prijeđite na Poticajna pitanja za rješavanje problema.